

Súd: Správny súd v Košiciach
Spisová značka: 16Sas/1/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 0923100197
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 09. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Ľudevít Fafaľák
ECLI: ECLI:SK:SpSKE:2024:0923100197.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Správny súd v Košiciach sudcom JUDr. Martinom Ľ. Fafaľákom, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom: C. D. XX, XXX XX E., zastúpený opatrovníčkou: C. F. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom: C. D. XX, XXX XX E., právne zastúpený: Mgr. Peter Troščák, advokát so sídlom Hlavná 50, 080 01 Prešov, IČO: 50 003 500, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Oddelenie peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností Košice, so sídlom: Zádielska 2, 043 32 Košice, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. UPS/US6/SSVODPPKPC1/SOC/2023/9053 zo dňa 20.06.2023, takto

rozhodol:

I. Z r u š u j e rozhodnutie Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny Bratislava č. UPS/US6/SSVODPPKPC1/SOC/2023/9053 zo dňa 20.júna 2023 a rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov č. PO2/OPPnKŤZPaPP/SOC/2023/102363-6 zo dňa 19. apríla 2023.

II. P r i z n á v a žalobcovi voči žalovanému nárok na úplnú náhradu trov konania.

odôvodnenie:

Administratívne konanie

1. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov ako správny orgán prvého stupňa vydal rozhodnutie č. PO2/OPPnKŤZPaPP/SOC/2023/102363-6 zo dňa 19.04.2023, ktorým rozhodol, že podľa § 34 ods. 16 zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „ZPP“) uložil fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorým je žalobca v tomto konaní povinnosť vrátiť časť peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla poskytnutého na základe rozhodnutia č. PO2/OPPnKŤZPaPP/SOC/2017/81176-7 zo dňa 05.12.2017, v sume 3.240,36 eur, v lehote do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti predmetného rozhodnutia na účet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov z dôvodu, že považoval za preukázané, že žalobca osobné motorové vozidlo, na ktoré mal poskytnutý peňažný príspevok, odo dňa podpísania kúpnej zmluvy, t. j. odo dňa 26.09.2019 až do dňa 16.03.2023, kedy mu bolo osobné motorové vozidlo protokolom o odovzdaní vrátené, nevyužíval na individuálnu prepravu.

2. Žalobca podal proti tomuto rozhodnutiu odvolanie doručené správne orgánu prvého stupňa dňa 26.05.2023. Žalobca mal za to, že napadnuté rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov, v dôsledku čoho je svojvoľné a zjavne arbitrárne, pričom je založené na nedostatočne zistenom skutkovom stave, a tým vychádza aj z nesprávneho právneho posúdenia veci. Ďalej žalobca namietal absentujúce odôvodnenie toho, prečo by mal vracať časť peňažného príspevku, ak sa on sám (ako maloletá osoba) nedopustil žiadneho takého konania, ktorým by osobné motorové

vozidlo predal, alebo odovzdal inej osobe, resp. aby ho on zo svojej vôle nevyužíval na individuálnu prepravu, keďže tento stav zapríčinila jeho opatrovníčka.

3. Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Oddelenie peňažných príspevkov na kompenzáciu ŤZP a posudkových činností Košice svojim rozhodnutím č. UPS/US6/SSVODPPKPC1/SOC/2023/9053 zo dňa 20.06.2023 odvolanie žalobcu podané proti rozhodnutiu správneho orgánu prvého stupňa zamietol, a rozhodnutie Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Prešov, potvrdil.

Zhrnutie napadnutého rozhodnutia

4. Právoplatným rozhodnutím č. PO2/OPPNKŤZPaPP/SOC/2017/81176-7 zo dňa 05.12.2017 bol v tom čase maloletému účastníkovi konania, zastúpenému zákonným zástupcom C. F. G. po splnení všetkých zákonných podmienok priznaný peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla vo výške 6.638,79 eur, na základe žiadosti podanej dňa 29.09.2017. Podkladom pre uvedené rozhodnutie bol komplexný posudok správneho orgánu prvého stupňa č. PO2/RPČ/SOC/2017/81312-0005 zo dňa 20.11.2017, podľa ktorého sa posudzovaný považuje za fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, nakoľko miera funkčnej poruchy bola stanovená na 60 % podľa prílohy č. 3 ZPP časť IV.3.c). Z komplexného posudku vyplýva, že posudzovaný je v dôsledku ťažkého zdravotného postihnutia odkázaný na individuálnu prepravu osobným motorovým vozidlom a zároveň preukázal aj opodstatnenosť využívania osobného motorového vozidla v zmysle § 34 ods.6 ZPP (osobné motorové vozidlo využíva počas pracovného týždňa za účelom prepravy do školy a späť, ako aj na rôzne rodinné, spoločenské a občianske aktivity). Tento sociálny dôsledok v oblasti mobility a orientácie bolo navrhnuté kompenzovať peňažným príspevkom na kúpu osobného motorového vozidla. Predmetným vozidlom značky SUZUKI IGNIS, evidenčné číslo E. B. žalobca v zastúpení jeho matkou disponoval od 06.02.2018.

5. Dňa 10.03.2023 bolo úradu anonymne, telefonicky nahlásené, že žalobca predal predmetné osobné motorové vozidlo, na ktoré mal z úradu poskytnutý peňažný príspevok, a teda ho nevyužíva. Konajúci správny orgán prvého stupňa následne zistil, že žalobca, zastúpený svojou matkou, uzatvoril dňa 26.09.2019 kúpnu zmluvu o predaji osobného motorového vozidla. Z kúpnej zmluvy, ktorá je súčasťou administratívneho spisu vyplýva, že predávajúcim je matka žalobcu a kupujúcim je H. C., bytom I. XX, XXX XX J. K.. Predmetom zmluvy bolo osobné motorové vozidlo značky SUZUKI IGNIS, evidenčné číslo E. B., na ktoré bol žalobcovi v decembri roku 2017 poskytnutý peňažný príspevok. Predmetnú kúpnu zmluvu uzatvorila matka maloletého, nezákonne. (Rozsudok Okresného súdu Prešov č.k. 16C/19/2020-219 zo dňa 17.01.2023, bod 27 a nasl.)

6. Písomnou žiadosťou zo dňa 15.03.2023 žiadal úrad o poskytnutie súčinnosti Okresné riaditeľstvo Policajného zboru, Okresný dopravný inšpektorát v Prešove. Tento mu listom zo dňa 22.03.2023 zaslal správu z evidencie vozidiel a potvrdil, že vlastníkom predmetného osobného motorového vozidla podľa osvedčenia o evidencii motorového vozidla bol od 26.09.2019 do 18.10.2019 Dávid Mathia a od 18.10.2019 Ľuboš Kušnír. V spisovej dokumentácii správneho orgánu sa taktiež nachádza doklad zo dňa 16.03.2023 – Protokol o odovzdaní a prebratí motorového vozidla značky SUZUKI IGNIS, evidenčné číslo E. B., kde odovzdávajúcim je L. M., N. E. XX, XXX XX E. a preberajúcim je žalobca, zastúpený jeho matkou.

7. Úrad tieto skutočnosti vyhodnotil tak, že žalobca osobné motorové vozidlo, na ktoré mu bol poskytnutý peňažný príspevok v decembri 2017, odo dňa podpísania kúpnej zmluvy, t. j. odo dňa 26.09.2019 až do dňa 16.03.2023, kedy mu bolo vrátené, nevyužíval na svoju individuálnu prepravu, a preto bol dôvod na postup podľa § 34 ods. 16 ZPP, podľa ktorého fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je povinná vrátiť peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla, alebo jeho pomernú časť aj vtedy, ak sa osobné motorové vozidlo, na ktorého kúpu sa poskytol tento peňažný príspevok, nevyužíva na jej individuálnu prepravu.

8. Žalovaný sa po preskúmaní celej spisovej dokumentácie stotožnil s názorom správneho orgánu prvého stupňa, a to že žalobca je povinný vrátiť časť peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla v sume 3.240,36 eur v zmysle ustanovenia § 34 ods. 16 ZPP. Svoje rozhodnutie podporil konštatovaním, že zdrojom financovania peňažných príspevkov od štátu v oblasti sociálneho zabezpečenia občanov je štátny rozpočet, a sú to práve zamestnanci týchto úradov, ktorí zodpovedajú za účelné a hospodárne vynakladanie týchto finančných prostriedkov. V súvislosti s vyššie uvedeným je

povinnosťou úradov práce, sociálnych vecí a rodiny mať na účely rozhodovania presne a úplne zistený skutočný stav vecí, v prípade prijatého podnetu prešetriť všetky uvádzané skutočnosti, a pri ich hodnotení postupovať v súlade s platnou legislatívou.

Správna žaloba

9. Žalobca sa správnou žalobou zo dňa 22.06.2023, doručenou Správnemu súdu v Košiciach v ten istý deň domáhal zrušenia rozhodnutia žalovaného č. UPS/US6/SSVODPPKPC1/SOC/2023/9053 zo dňa 20.06.2023, rovnako ako aj rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa č. PO2/OPPnKŤZPaPP/SOC/2023/102363-6 zo dňa 19.04.2023, a vrátenia veci žalovanému na ďalšie konanie.

10. Žalobca v správnej žalobe uviedol, že napadnuté rozhodnutie žalovaného, ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa považuje za nezákonné z dôvodov uvedených v § 191 ods. 1 písm. c) až g) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej aj ako „SSP“). Žalobca poukázal na to, že napadnuté rozhodnutie, ktorým mu bola uložená povinnosť vrátiť časť peňažného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla, je nepreskúmateľné pre nezrozumiteľnosť a nedostatok dôvodov, v dôsledku čoho je svojvoľné a zjavne arbitrárne, pričom je založené na nedostatočne zistenom skutkovom stave, a tým vychádza aj z nesprávneho právneho posúdenia veci. V napadnutom rozhodnutí podľa názoru žalobcu absentuje odôvodnenie toho, prečo by mal vracať časť peňažného príspevku, ak sa on sám nedopustil žiadneho takého konania, ktorým by osobné motorové vozidlo predal, alebo odovzdal inej osobe, resp. aby ho on zo svojej vôle nevyužíval na individuálnu prepravu.

11. Ďalej žalobca namietal, že napadnuté rozhodnutie je založené na tom, že zo svojej vôle nevyužíval osobné motorové vozidlo na individuálnu prepravu. Mal za to, že absenciu riadneho užívania predmetného vozidla zapríčinila jeho matka, a teda žalobca ani nepredal toto vozidlo, a ani ho neprestal využívať zo svojej vlastnej vôle. Tieto svoje tvrdenia podložil odkazom na Rozsudok Okresného súdu Prešov sp. zn. 16C/19/2020 zo dňa 17.01.2023 ktorým súd určil, že žalobca je vlastníkom osobného motorového vozidla zn. SUZUKI IGNIS evidenčné číslo E. B.. Podľa žalobcu je nepochybné, že jeho matka nemohla platne previesť vlastnícke právo k predmetnému vozidlu, pričom navyše ak by zmluvu uzatvárala aj v mene žalobcu, teda pri tom zastupovala žalobcu, tak keďže žalobca bol v tom čase maloletý, na taký právny úkon by potrebovala súhlas súdu.

12. Žalobca trval na tom, že nemá žiaden podiel viny na konaní jeho matky, ktorá neplatne previedla vlastnícke právo k predmetnému vozidlu na inú osobu, a že toto bolo dlhší čas v dispozícii inej osoby, v dôsledku čoho nemohlo byť využívané na individuálnu prepravu žalobcu. Na základe vyššie uvedeného žalobca súdu navrhol zrušiť napadnuté rozhodnutie žalovaného ako aj rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa, vec vrátiť žalovanému na ďalšie konanie, a priznať žalobcovi právo na náhradu trov konania v celom rozsahu.

Vyjadrenie žalovaného, replika, duplika

13. Žalovaný sa k správnej žalobe vyjadril svojim podaním zo dňa 26.07.2023, doručeným súdu dňa 27.07.2023. Uviedol, že podľa § 32 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (ďalej aj ako „Správny poriadok“) presne a úplne zistil skutočný stav vecí, za tým účelom si obstaral potrebné podklady pre rozhodnutie, ktoré podľa § 47 Správneho poriadku riadne odôvodnil, pričom v ňom uviedol, ktoré skutočnosti boli podkladom pre jeho vydanie, akými úvahami bol vedený pri hodnotení dôkazov, ako použil správnu úvahu pri použití právnych predpisov na základe ktorých rozhodoval, a ako sa vyrovnal s návrhmi a námietkami účastníkov konania a ich vyjadreniami. Žalovaný mal ďalej za to, že v rámci svojej diskrečnej právomoci vydal napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a platnými hmotnoprávnymi a procesnoprávnymi predpismi. Žalovaný mal za to, že napadnuté rozhodnutie nevybočilo z medzí a hľadísk ustanovených zákonom v zmysle § 27 ods. 2 SSP, pričom diskrečná právomoc správneho orgánu predstavuje ponechanie možnosti žalovanému v týchto intenciách formulovať svoje závery autonómne. Skutkové okolnosti, z ktorých pri voľnej úvahe žalovaný vychádzal boli zistené správnym procesným postupom, rozhodnutie žalovaného bolo z hľadiska aplikovanej právnej úpravy vecne správne a zákonné a z hľadiska hodnotenia dôkazov úplné, a preto žalovaný navrhol, aby správny súd predmetnú žalobu podľa § 190 v spojení s § 199 ods. 3 SSP ako nedôvodnú zamietol.

14. Žalobca v replike zo dňa 09.07.2024, doručenej správneho súdu v ten istý deň uviedol, že nepovažuje argumenty žalovaného uvedené v jeho vyjadrení k žalobe za dôvodné a vecne správne. Podľa žalobcu je obrana žalovaného založená iba na tom, že existuje § 34 ods. 16 zákona č. 447/2008 Z. z., a že motorové vozidlo nebolo určitý čas využívané na individuálnu prepravu žalobcu. Podľa názoru žalobcu, vo vyjadrení žalovaného k správnej žalobe, rovnako ako aj v napadnutom rozhodnutí žalovaného absentuje odôvodnenie toho, prečo by mal žalobca vracať časť peňažného príspevku, ak sa on sám nedopustil žiadneho takého konania, ktorým by osobné motorové vozidlo predal, alebo odovzdal inej osobe, resp. aby ho on zo svojej vôle nevyužíval na individuálnu prepravu. So zreteľom na vyššie uvedené mal žalobca za to, že sa nedopustil takého konania, pre ktoré by mal byť sankcionovaný, a v jeho neprospech nemožno hodnotiť konanie jeho matky.

15. Žalovaný v duplike zo dňa 18.07.2024, doručenej správneho súdu v ten istý deň uviedol, že trvá na svojom pôvodnom vyjadrení k žalobe zo dňa 26.07.2023 v plnom rozsahu vzhľadom na to, že v rámci svojej diskrečnej právomoci vydal napadnuté rozhodnutie v celom rozsahu v súlade s Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj s platnými hmotnoprávnymi a procesnoprávnymi predpismi.

Konanie na správnom súde

16. Návrhom obsiahnutým v správnej žalobe žalobca žiadal priznať správnej žalobe odkladný účinok. Správny súd uznesením č.k. 16Sas/1/2023-44 zo dňa 04.07.2024, právoplatným dňa 04.07.2024, vyhovel návrhu žalobcu a priznal správnej žalobe odkladný účinok z dôvodov bližšie uvedených v predmetnom uznesení. Na pojednanie veci správny súd nariadil pojednávanie, ktorého sa zúčastnil právny zástupca žalobcu, zástupkyňa žalovaného, verejnosť a vyšší súdny úradník správneho súdu. Na pojednávaní sa právny zástupca žalobcu a zástupkyňa žalovaného vyjadrili v zhode s ich písomnými podaniami.

17. Súd sa právneho zástupcu žalobcu pýtal, kde sa momentálne nachádza predmetné auto, odpovedal mu, že auto naďalej využíva jeho klient – žalobca. Súd ďalej zaujímalo, akým spôsobom bola zabezpečená preprava žalobcu, keď sa predmetné auto nenachádzalo v jeho dispozičnej sfére. Na túto otázku mu právny zástupca žalobcu odpovedal, že matka žalobcu jeho prepravu zabezpečovala prostredníctvom známych, príbuzných, požičiavala si iné auto, a to celé počas doby približne dva a pol roka.

18. Súd na pojednávaní položil otázky aj žalovanému, a to aké sú medze výkladu práva v podmienkach druhostupňového orgánu verejnej správy, a či sú rozhodnutia žalovaného kontrolované aj iným spôsobom, ako zo strany správneho súdu. Zástupkyňa žalovaného odpovedala, že v rámci rozhodovacej činnosti uplatňujú skôr užší výklad právnych predpisov s poukazom na doslovné znenie zákona, a že ich rozhodnutia sú kontrolované inšpekciou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny.

Výber z relevantnej právnej úpravy

19. Podľa § 34 ods. 14 ZPP, fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je povinná vrátiť peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla alebo jeho pomernú časť, ak predá alebo daruje osobné motorové vozidlo alebo bola povinná vrátiť osobné motorové vozidlo pred uplynutím siedmich rokov od poskytnutia tohto peňažného príspevku.

Pod3a § 34 ods. 16 ZPP, fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím je povinná vrátiť peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla alebo jeho pomernú časť? aj vtedy, ak osobné motorové vozidlo, na ktorého kúpu sa poskytol tento peňažný príspevok, sa nevyužíva na jej individuálnu prepravu.

Pod3a § 191 ods. 1 písm. c) SSP, správny súd rozsudkom zruší napadnuté rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy, ak vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia vecí. Pod3a § 191 ods. 3 písm. a) SSP, ak správny súd zrušuje napadnuté rozhodnutie alebo opatrenie žalovaného, v závislosti od okolností môže na návrh žalobcu súčasne zrušiť aj rozhodnutie orgánu verejnej správy alebo opatrenie orgánu verejnej správy nižšieho stupňa, ktoré mu predchádzalo.

Právny názor správneho súdu

20. Správny súd je povinný postupovať v súlade s procesnými pravidlami, ktoré nastolil zákonodarca v prvej a tretej hlave tretej časti SSP, a to súdny prieskum zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu vykonať v súlade s právnou úpravou ustanovenou v ZPP.

21. Konajúci súd preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného a postup, ktorý mu predchádzal (vrátane prvostupňového) nielen v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe, ale aj nad rozsah žalobných bodov, keďže sa jedná o žalobu v sociálnych veciach fyzickej osoby, kedy správny súd nie je viazaný žalobnými bodmi v zmysle § 203 ods. 2 SSP a § 134 ods. 2 písm. d) SSP. Správny súd preskúmal napadnuté rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu, oboznámil sa s obsahom administratívneho spisu, vypočul účastníkov konania a dospel k záveru, že žaloba žalobcu je dôvodná.

22. Predmetom konania bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného v spojení s prvostupňovým rozhodnutím, ktorým žalovaný odvolanie žalobcu zamietol a rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa o uložení fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorou je žalobca v tomto konaní, povinnosť vrátiť časť mesačného príspevku na kúpu osobného motorového vozidla v sume 3.240,36 eur podľa § 34 ods. 16 ZPP, poskytnutého na základe rozhodnutia správneho orgánu prvého stupňa, v lehote do 30 dní odo dňa nadobudnutia právoplatnosti predmetného rozhodnutia, potvrdil.

23. Podstatou tohto konania je zodpovedanie otázky, či žalobca je, alebo nie je povinný vrátiť priznaný príspevok, a to či už podľa § 14 alebo § 16 ods. 16 ZPP.

24. Vo vzťahu k ods. 14, na ktorý poukazoval len žalobca treba povedať, že správne orgány rozhodovali na podklade ods. 16, nie ods. 14, ktorý vo svojich rozhodnutiach ani nezmenovali. Aplikácia ods. 14 neprichádza do úvahy, keďže bolo v konaní preukázané, že nedošlo k právoplatnému predaju osobného motorového vozidla. V tomto smere bola teda argumentácia žalobcu chybná a rozhodnutie žalovaného toto ustanovenie neaplikoval správne.

25. Zložitejšia situácia je v súvislosti s ust. ods. 16, pričom ešte predtým ako sa súd pustí do odôvodňovania zvoleného druhu právneho výkladu, čo je záležitosť o ktorú opiera toto rozhodnutie, je potrebné stručne reagovať na argumentáciu žalobcu vo vzťahu k nemožnosti aplikácie uvedeného ustanovenia v súvislosti s „nenaplnením znakov skutkovej podstaty“ tohto ustanovenia. Uvedenej argumentácii správny súd neporozumel, pričom dodáva, že dispozícia ods. 16 nezmenšuje konkrétnu osobu, ktorá by mala zaviniť nevyužívanie motorového vozidla, ale jednoducho len to, že motorové vozidlo sa nevyužíva, je teda v zásade irelevantné, koho vinou.

26. Správny súd v rámci konania vo veciach sociálnych nie je viazaný žalobou, a aj v tomto prípade rozhodnutie opiera o skutočnosť v žalobe nenamietanú, a síce nesprávne zvolenou metódou právneho výkladu. Správne orgány zvolili výklad doslovný a je potrebné im uznať, že z hľadiska doslovného výkladu postupovali bezchybne a ich postupu nemožno nie vytykať. Správny súd si uvedomuje medze výkladu na úrovni správneho orgánu, v danom prípade však dospel k záveru, že doslovné znenie zákona musí ísť bokom a je potrebné aplikovať výklad zákona s poukazom na jeho úcel.

27. Ústavný súd Slovenskej republiky sa v náleze I. ÚS 650/2013 vyslovil, že: „moderná konštitucionalistika vyžaduje hŕadať právo a spravodlivosť ad causam, teda na jednotlivý a individuálny prípad pred súdom, pričom referenčným kritériom je tzv. súhrn všetkých okolností prípadu. Ústavný súd preto apeluje na všeobecné súdy, aby v prerokúvaných veciach uprednostovali také interpretačné metódy, namiesto doslovného výkladu, ktoré umožnia spravodlivú úpravu práv a povinností medzi účastníkmi konania ako subjektmi riešeného právneho vzťahu. Prehnane formalistický prístup totiž vedie k sofistikovanému odôvodňovaniu zrejmej nespravodlivosti, čo predstavuje popretie základnej úlohy sudcu v každej ním posudzovanej kauze, a to cez zákon hŕadať spravodlivé riešenie sporu, ktoré bude všeobecne akceptované nielen v právnickej, ale i v laickej spoločnosti.“

28. Správny súd ďalej poukazuje aj na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 295/2017 v ktorom zdôraznil, že k výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a urečtý, ale

predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona. Jazykový výklad môže totiž v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu predstavovať len prvotné priblíženie sa k obsahu právnej normy, ktorej nositeľom je interpretovaný právny predpis. Na overenie správnosti či nesprávneho výkladu resp. na jeho doplnenie či presnenie potom slúžia ostatné interpretačné prístupy postavené na roveo gramatickému výkladu najmä teleologický a systematický výklad vrátane ústavne konformného výkladu, ktoré sú spôsobilé v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný korektív pri zistení obsahu a zmyslu aplikovanej právnej normy.

29. Obdobne Ústavný súd Slovenskej republiky pripustil možnosť súdu odchyliť sa od doslovného znenia zákona aj v náleze sp. zn. III. ÚS 341/07 z 01. júla 2008, v ktorom skonštatoval, že: „Súd môže, ba dokonca sa musí od doslovného znenia právneho textu odchyliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť, alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných predpisov (el. 152 ods. 4 Ústavy SR). V takýchto prípadoch sa musí zároveň vyvarovať svojvoľe (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii.“

30. Účelom predmetného ustanovenia § 34 ods. 16 ZPP je jednak návrat finančných prostriedkov štátu, ktoré boli poskytnuté oprávnené, avšak v priebehu zákonom stanovenej doby vyšlo najavo, že boli poskytnuté neúčelne vzhľadom na nevyužitie motorového vozidla. Ialej je to akýsi druh sankcie voči oprávnenému z príspevku, ktorý je povinný vrátiť finančné prostriedky, prípadne ich časť, ak sa vozidlo nevyužíva. Takýto účel predmetného ustanovenia by nebol naplnený, nakoľko žalobca nenesie žiadnu vinu na tom, že vozidlo na ktoré dostal štátny príspevok, sa nevyužívalo.

31. Žalobca, ktorému bol priznaný peoážny príspevok na kúpu osobného motorového vozidla, mal v ease uzatvorenia kúpno – predajnej zmluvy týkajúcej sa predmetného osobného vozidla, 17 rokov, a teda bol neploletý, nespôsobilý na právne úkony v rozsahu uzatvorenia kúpno – predajnej zmluvy. Maloletí majú spôsobilosť len na také právne úkony, ktoré sú svojou povahou primerané rozumovej a vôzovej vyspelosti zodpovedajúcej ich veku, pričom uzatvorenie predmetnej kúpno – predajnej zmluvy takto vymedzenému rozsahu spôsobilosti zjavne nezodpovedá. Táto úvaha súdu je podporená aj rozsudkom Okresného súdu Prešov e.k. 16C/19/2020-219 zo doa 17.01.2023 ktorý rozhodol tak, že ureil, že žalobca je vlastníkom osobného motorového vozidla zn. SUZUKI IGNIS, ev. e. E. XXX B..

32. Kúpnu zmluvu v mene žalobcu uzatvorila jeho matka, keďže bol žalobca v tom ease maloletý, a teda pre platnosť takéhoto právneho úkonu by bolo potrebné schválenie súdom, pretože nešlo o bežnú vec. Túto kúpnu zmluvu, a teda zapríčinenie situácie nevyužívania motorového vozidla, kúpeného z finančných prostriedkov štátu nie je podľa názoru správneho súdu možné prieítať žalobcovi, a na základe toho voči nemu vyvodzovať sankciu v podobe vrátenia easti peoážného príspevku priznanému žalobcovi na základe komplexného posudku.

33. Súd má v kontexte vyššie uvedeného za to, že cieľom § 34 ZPP je pomoc zdravotne znevýhodneným obeanom, za súčasného stanovenia podmienok, za splnenia ktorých im túto pomoc v podobe peoážného príspevku na kúpu motorového vozidla poskytuje. Z písomných podaní žalobcu, rovnako ako aj z vyjadrení právneho zástupcu žalobcu na pojednávaní je súdu zrejmé, že predmetné vozidlo je v súčasnosti žalobcom plne využívané, pričom v ease, v ktorom žalobca nedisponoval týmto vozidlom, bola jeho matka nútená jeho prepravu zabezpeovať iným spôsobom. Aj na uvedené skutočnosti, (vozidlo je aktuálne v dispozičnej sfére žalobcu a v ease kedy tomu tak nebolo, bola preprava žalobcu zabezpeovaná iným spôsobom), súd prihliadal pri vyhodnotení záveru o potrebe výkladu zákona s poukazom na jeho účel.

34. Správny súd vychádzajúc z citovaných rozhodnutí ústavného súdu sa priklonil k teleologickému výkladu § 34 ods. 16 ZPP a vyhodnotil právne posúdenie veci žalovanou a správnym orgánom prvého stupoa za formálne a neudržateľné, pretože sa tým podľa názoru správneho súdu potiera nielen účel vyššie uvedeného ust. § 34 ods. 16 ZPP ale aj samotný účel ZPP, ktorým je podpora sociálneho zaelenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti.

35. V súvislosti s posudzovaním situácie žalobcu má správny súd za to, že najmä v sociálnych veciach je potrebné citlivo prihliadať na okolnosti konkrétneho prípadu a je potrebné chrániť oprávnené záujmy fyzických osôb ako tzv. slabšieho účastníka konania. Právne predpisy týkajúce sa sociálneho

zabezpečenia občanov, nevynímajúc ZPP, ktorého cieľom je podpora sociálneho začlenenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím do spoločnosti nie je podľa názoru správneho súdu možné vykladať na archu v tom zmysle maloletého žalobcu.

36. Správny súd teda konštatuje, že v danom prípade neboli naplnené skutkové a právne skutočnosti, pre povinnosť vrátiť peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla podľa § 34 ods. 16 ZPP. Rozhodnutie správneho orgánu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. V prípade použitia doslovného výkladu predmetného ustanovenia, by sa jednalo o cynický formalizmus.

37. Správny súd preto rozhodnutie žalovaného v spojení s rozhodnutím správneho orgánu prvého stupňa zrušil podľa § 191 ods. 1 písm. c) SSP. Súd logicky nerozhodol o vrátení veci správnejmu orgánu na ďalšie konanie a rozhodnutie, nakoľko nevidí dôvod nato, aby správny orgán konal vo veci odôvodnenia predmetného príspevku.

38. Z mnohých historických prameňov pojednávajúcich o povinnosti prihliadať na úel zákona súd vyberá C. F. O., ktorý vo svojom diele *De officiis* upozoroval na to, že „krivdy mávajú často pôvod v zlomyseľnom a chytráckom výklade práva“, keď ďalej uvádza, že „Takto si napríklad poímal jeden vojvodca, ktorý uzavrel s nepriateľom mier na 30 dní a potom v noci spustošil nepriateľské územie s odôvodnením, že prímerie bolo uzavreté na dni a nie noci.“ Ako vidieť, výklad práva s poukazom na úel zákona nie je len výsledkom bohatej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky, ale aj výsledkom už pradávnej právnej histórie, ktorá sa vo výsledku v rôznych dobách najeastejšie priklácala k názoru, že sudca nie je len otrokom doslovného znenia zákona.

39. O trovách konania rozhodol správny súd postupom podľa § 175 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP a úspešnému žalobcovi priznal nárok voči žalovanému na úplnú náhradu trov konania. O výške náhrady trov konania rozhodne správny súd po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie koneí, samostatným uznesením, ktoré vydá vyšší súdny úradník (§ 175 ods. 2 SSP).

Poučenie:

Doručený rozsudok je právoplatný. Proti tomuto rozsudku je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú možno podať v lehote jedného mesiaca od jeho doručenia na Správny súd v Košiciach. Zmeškanie lehoty na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť.

Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa alebo opomenutého sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosť neplatia, ak:

- a) má sťažovateľ alebo opomenutý sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) ide o konanie o správnej žalobe podľa § 6 ods. 1 písm. c/ a d/,
- c) je žalovaným Centrum právnej pomoci.

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 SSP uviesť:

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh).

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že:

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,

- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté.

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti. Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v § 440 ods. 1 písm. g) až i) Správneho súdneho poriadku sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom.